

ՄԷՏԱՅԸ

ՀԱՊԸԳԷԹ

ՆՈՒՄԵՐՈ 56 ԲԷՉԵՆՊԻՉ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՄԷՆԷ

31 ԴԵՏԵՄԲԵՐ 1870

Սէտայը Հաղըգէթ հափթատա պիր պէօյիւք վէ Եէօլմիյէ նըսըֆ նուսիւթ թէրթիպի իլէ նէչր օլունուր , քէպիր վէ սաղիր նուս-
թէլէրի իլէ պէրապէր պիր սէնէլիյի բէշին , Պէյազ Մէճիտիյէ 7 , Ալթը այլըղը 4 , Իւչ այլըղը 2 1/2 , Գէպիր նուսիւթսի 40 վէ
սաղիրի 20 փարայա ֆիրուսթ օլունաճաղ : Տաշրաւար իչին բօսթա իւճրէթի զամմ օլունուր : Ապօնէ իչին Ղալաթատա Էր-
մէնի Գիլիսէսի սօգաղընտա Ն՞ 19 իլէ մուրազգամ Միւհէնտիսեան մաթպասընտա Սէտայը Հաղըգէթ օտաարնա միւրաճաաթ
օլունաճաղ : Իլանաթըն սըրասը իլք տէֆա 60 փարա . իքինճի տէֆա 30 զիւստէ նէչր օլունաճաղարա բազարըղ օլունաճաղ :

Մ Ո Ւ Դ Ա Տ Տ Է Մ Է

Թարաֆը հիւքիւմէթը Սէնիյէտէն
ղաղէթայը աճիղանէմիլիյին իբի մահ
միւտտէթիլէ թաթիլիյին պուլնտան
ազաւմ թա'ալիք պուլյուլան էմրի
Ալի միւճիպինճէ հիւքմ օլունան վա-
տէնին խիթամը ճիհէթի իլէ , սայէյի
մատրիֆիպէյի ճէնտայը միւլիւքեանէ-
տէ պու 'տէֆա քիւշատընա մուպա-
շըրէթ Գըլընտըղը սիւրէթտէ , զաղէ-
թայը աճիղանէմիլիյին մէվճուտիլէթի
միւճէրըէտ սասըր մէրհամէթ տիսա-
ըր Սէնիյէտէն նաշի օլունուրնու իգ-
րար վէ Սէտայը Հաղըգէթին գրտա-
թընա բաղպէթ պուլյուլան պիլ ճիւմ-
իլէ միլլէթտաշ , վէ մեղհէպտաշարը-
մըզա իշ պու սէնէի ճէսիտի թէպրիք
վէ նիչէ էօմրիլ իգպալ , վէ ֆէյղու
պէրէքէաթ թանղըր թաւալա վէ
թադատտէս հաղըթիլէրինտէնարզու-
նիյազ իթտիքտէն մատտա , զաղէթայը
աճիղանէմիլիյին գաբաթըլմասընտան
տօլայը թապիրի տիւշար օլունուրնու
գարար ու զիյանէ մէտար օլմադ իւզ-
րէ միլլէթիմիլիյին խայրիսաճ զէվաթը

Թարաֆընտան վուգու պուլան հիւ-
նիւ թէվէճճիւհ , վէ ֆէտաքէարը-
ղըն թէշէքքիւրիւնտէ աճիգ օլունու-
ղումուղտան . պիմիլիյինթիհի թասղա
պուլնտան պէօյի տէվիլէթ վէ միլլէ-
թիմիլիյէ ճան սիբարանէ խըտմէթ իթ-
մէք նիմէթի ճիհան զըլմէթի , վէ շէ-
րէֆ , վէ իթթիսարը պիշումարը իլէ
պիր գաթ տահա մուպահի , վէ միւֆ-
թէթիլ օլարազ , պիր թարաֆտան
տէվիլէթի Օամանիլի էպէտիւլ իու
թիմրարըն զիրի ճէնտաշ մէրահիմ
իգթինաճ ու առալէթինէ սըղընտը-
ղըմըզ հալտէ , տիկէր թէրաֆտան միւ-
լէթիմիլիյին իլթիֆաթը մախտուտէ իլէ
ղաղէթամըզ մազաշըր թէվաճ վէ շէօ-
րէթ օլունմասը թէմէնի օլունուր :

ՍԻՉ ԲԻՄՍԻՆԻՉ ՊԻՉ ԲԻՄԻՉ

Պիր միւտտէթտէն պէրու Շարգ
Գաթթիլէրի թէսմիլի օլունան ֆըր
գանըն իսթիսապընտա պիր ալէթը
էվնէ , վէ ինթիգամը զարազ տմիլ օ-

լան Մէճմուլայը հավատիս զաղէթա-
սընը գրաաթէ բաղպէթ պուլյուլան
խալամ վէ իրիսթիյան , Բում վէ էր-
մէնի , Եահուտի վէ իըպտի , Գոգ վէ
Մադոգ վէ վէթանտաշարըմըզ , ազ-
թաճիւպ իթմէմէլի տիլէր զանն ի-
տէրիլ , ազալի պիր սէնէտէն պէրու
պէհէր Եէվմ պու զաղէթա վտտէթա-
սը իլէ խապէր ալտըգտա քի բաշ-
թաթիթը սալթանաթը լէնիլէտէ , վէ
մէմալիքի մահրուսէլի Շահանէնին հէ-
մէն հէր թէրաֆընտա , վէլ հաղըլ
պիլ ճիւմէլ քտարգայը թէպտա պէյ-
նիտտէ պիր Գաթթիլէր միլլէթիտէ վար-
քի տէվիլէթին վէ միլլէթինէ խային ,
մալինի միւլքիւնիւ էճնէպիլէ սա-
թան , հուգուգուլնու թանրմայան ,
ճահիլ , նատան , վէ ալէլիտուտու
սահրայը ալէմտէն նապէտիտ օլմայա
շայան պիր միլլէթ տիր :

Շիւպհէսիլ խայըր սալթանաթը
Սէնիյէտէ մահֆուղ պիւթիւն միլլէ-
թէ , նէրէտէն վէ նէ սէպէպլէ օլուր
խէ օլուն տնճաղ մէտարիֆաթը զա-
րուրիլէսինի թէտարիք խտէպիլէն պիր
ղաղէթանըն պու տէրէճէ ազվիյաթէ

վէ միւլթիւթիւթէ գլխամ ինքնիստ
միւլթիւթիւթի օրամադ ըտը էյէր պրգատըն
տա պիր պաշգա գաթալիք միլլէթի
եանի տէվլէթէ վէ միլլէթէ ուտորդ ,
մալինի միւլթիւթի էճնէպլէտ տաթմադ ,
քէնտի եէր , հուգուգուտու թանըր ,
ագիլ վէ ֆէթին վէլ հասըլ սահրայը
պէմտէ պիր մէէսէրը ֆաղիլէթ օլ-
մայա շայան պիր գաթալիք միլլէթի
տահա օլմասա . լաքին պու հալտէ
տէ՝ օգուլտիւր տահա վիտտէ իս-
թիգրապա տիւշար օրապիլիլէր , կէօր-
տիւքտէ քի պու խային վէ նատան
տէնիլէն միլլէթին րուէստա միւլթէ-
պէրան վէ ալամը իլէ սաւորդ տէնի-
լէնիլէր պէյնիտէ ճիւմէմիլլէն հաքի-
մի միւլթապ օրան սալթանաթը Սէ-
նիլէ նէգուֆիտէ սալա վէ գաթա պիր
ֆէրգ օլմայըպ , ումուրու մէհամը
սալթանաթը Սէնիլէտէ պիլա ֆէրգ
խաթիստամ օլտուգտան մաալա , պա-
ղը խըտըմաթը միւլթէթիլիլէր Սիլի-
տէ պիլէ պիրի պիրիլնէ խալէֆ սէլէֆ
տէ օրապիլիլէր . պու խաթիգրապը
1856 տէնէսի խաթիլը Հիւմայուտու
իզալէ խտըր շու քէլիմաթը հիքմէթ
այաթը իլէ :

“Միւլթէրէտ րէվապըթը գու-
պիլէյի վէթանտալի իլէ պիրի պիրիլնէ
մէրպուլթ օլտըպ , նաղարը մատէ
լէթ էսէրը Շահանէմտէ Միւսապի
պուլունան քէաֆֆէի սուսուֆու
թէպապը Շահանէմի հաւսուլու
թէմամիի սաւտէթը հալլէրի նիլէ-
թը խայրիլէսի են . են :

Տէմէք քի նաղարը մատալէթ էսէ-
րը ֆաթիշահիտէ պիլի խային վէ պի-
րի տաւորդ թէպաթ օլմայըպ , ճիւմ
լէսի միւսապի պուլունտուգուտան
վէ եաղընտա պաղը րուէստա վէ միւ-
լթէպէրան մուվաճէհէպիտէ զաթը
հաղըթը Սէտարէթքէնտահինին տի-
հէնը հիքմէթ պէյանընտան տախի
մէսմու օլման քէլիլիլէր մուխալիսէթ
ալամէ ալը պու մանաւտէ օլուպ , սա-
տաղաթը վէ ուպուտիլէթը միլլէթի
զին նէգալ տէվլէթը Սիլիլտէ հէր
էնտա թաղաթի պուլթուլթուղու ալ-
թը քիմէտէ պիր շէքը վէ շիւպհէ

վէ թաճիւպ վէ խաթիգրապը մահալ
գալմայըպ , եաղընը պիլտը Մէճ
մուա չըրըպալա վէ սըրթընտա պիր
ճիւրմիւ ալիմ՝ օրգաթի իլէ , տէմէ
րէզիլ վէ րըսիլ օրապա մէյտանտա
գալըր , շիւնթի :

“Սհատը նաա պէյնիտէ վէ եա-
խսոտ մէմուրին թէրաֆիլէրինտէն
տախի մուճիպի շէն վէ ալ օրաճադ
վէ եա նամուտա տօգուհաճադ հէր
տիւրիւ թարիֆ վէ թաֆոթի գա-
նուէն մէմուտ տուր , տէյի պու-
լուրուր էմըր ուլուսուլէմը . վէ գա-
նուէն մէմուտ օլան ֆիլիլի իճրա ի-
տէն շախս մուճըրմ տիր : վէ մուճ
րիմ տալիմա ինտէլ ալէմ րէզիլ վէ
միւլթէզէլ տիր :

Իշթէ վարագըբարէյի մէզքիւրի
պու գատար :

Կէլլիմ սէրնամէմիլլէն սատէտինէ

Պէյանտէն միւլթաղնի օլտուղու
վէճհ իլէ , Գաթալիք մէզհէպի իւմ
մէթը իտէվիլէնին գըսըր էզէմի օլան
լէրի եիւղ էլլի միլլէն ահապի վէ եիւ-
միտէն զիյաաւ տէվլէթէրին մէզհէ-
պի օլուպ , մէզհալիպի սայըրէի իտէ-
վիլէտէն , մանէվիաթտան օլան ֆէր-
գի հէր նէ իտէ տէ , զաղէթալէրտէ ա-
նըն պահար լաղըմ կէլլէյիպ , ֆաղաթ
մէյտանտա օլան վէ ալէմին պիլտի
վէ պիլմէսի էլզէմ օլան մատտէի մու-
հիմմէ շու տուր քի , Գաթալիք օլան
հէր հանիլը միլլէթտէն վէ հէր հան-
իլ տէվլէթ թէպաաղընտան օլուր ի-
սէ օլուտէ , Բօմա Բաղալարընը հաղ-
րէթը իտանըն վէքիլի հայյի վէ մէշ-
հուտի , վէ պիլ ճիւմէ Գաթալիքէ-
րին պիլիլթիլէր ալիք վէ նաղիմ
մէնապիմի րուհանիսի թանըմաղ շաշ-
թը մուլթապ տըր : Օ գատարատըր
քի պիր շախս Գաթալիք մէզհէպիլնին
քէաֆֆէի աղապիտիլի պիլթ թէմամ
գապուլ , իթիլաֆ վէ պէհէր եէվմ
իճրա իլթսէ , քիլիլէի եանի ումում
Գաթալիք ճէմաաթընը , պիր , վէ Բա-
բայը օ ճէմաաթէ րէիսի րուհանիի
միւլթաղիլ թանըմաաղըճա , օ շախս

Գաթալիք օլաւաղ : “Հաւատաւը ի մի
միայն ընդհանրապէս և առաքելական ինչ-
պիսեան պէյհ գաթալիքիլլէրտէ պիրի
պիրիլնտէն մուֆալըգ իլէ՝ քիլիլէ եա-
նի իքի ճէմաաթ վէ իլթի րէիս օրամադ :
Պին տէնէտէն միւլթէճալուգ միւլ-
տէթ ումում խրիսթիանըգ պու մէվ
գիլի միւլթաղիլտէ պուլունտուգտան
սօղրա , մուրուրու զէման իլէ պու-
շարթը միւլթաղիլի գապուլ իլթմէ-
յէն միլլէթէր վէ տէվլէթէրտէ գու-
հուր խաիւպ պուլնար գաթալիքիլլէ-
տէն ալըրընըպ իտէ տէ էլէէվմ իւշ
գըսմա թաղաթիմ օլունուրար , պիրի-
սի Բում.քիլիլէսի , քի այնը Բօմա Բա-
բայըրը միլլէթիլ րիաւթթը միւլթա-
ղիլ վէ վահիտէ իթիլաաղընտա օ-
լուպ , ֆաղաթ պու րէիսի միւլթա-
ղիլ վէ վահիտ քարա օլմայըպ Բում
քաթիլի տիր տէյու խոտաա իտէր .
տիլիլէրի Բոթթէթան քիլիլէսի տիր
քի , հաղրէթը իսայը քիլիլէյէ րէյիս
թանըրպ , ինտանտան վէքիլ գապուլ
իլթմէզ : Իւշլանճիւսիլ , էրմէնի ,
Սուրիանի վէ ալըր շարգ միլլէթէ-
րինին պու կիւնթի իթիլաաղը տըր քի
հէր քիլիլէյէ պիրէր րէիսի միւլթա-
ղիլ թանըրպ , Բաբալարա պիր պիր
թաաաաաաաա հաղաղ վէրիլէր իտէ
տէ , րէիսի ումումի վէ եախսոտ րէի-
սի րուէստա սըֆաթը իլէ թանըմաղ
լար :

Իշթէ ումում խրիսթիանըգ պու
իւշ գըսման իպարէթ օլուպ , մէ-
մալիքի միւլթէմէտտիլնտէ մէզհէպ
հէր նէ գատար սէրպէթ իտէ տէ ,
պու իւշ գըսման պիրիլնտէն օլմադ
տա շարթ օլուպ , Եօթա րուսթ կէ-
լէն , պիր եէնի խրիսթիան մէզհէպի
իճաա իտիւպ տէ ճէօմաաթ վէ քիլի-
տէ թէշքիլ իլթէք ֆիլիլի , տալա վէ
գաթա սէրպիլթ օլմաաղըտան մաա-
տա . քիլիլէն մէմուտ տուր :

վէ շիւնթի էլհալէթ ու հաղիհի հէր
տէվլէթ գաթալիք օլմայըպ , ֆաղաթ
հէր տէվլէթին տէ Գաթալիք թէպա-
աղ պուլունուր , պիր տէվլէթ Բա-
բայի ինտանտաղը հալտէ տախի մա-
տամ քի մէզհէպ սէրպէթ իլթէթի միւլթ-

Թէ զտորն ճա, Գաթուլիք մէզ հէպինաէն տէ Թէպտա գապուլ ի թմիշ տիր, պէջլէ պիր գապուլ Գաթուլիք Թէպտալէրի հագգընտա Բաբանըն լիտ, սէթը բուհանիյէսինի գապուլտէն միւ մթէնի իւլ ինգըտամ տըր :

Իշթէ պուռնտան դըրգ սէնէ էվ փէյնէ կէլինճէյէտէք, տէվլէթը Ալիյէ տախի Գաթուլիք մէզ հէպինի բէսմէն Թանըմայըպ, միւ ճէրէտ Էրմէնի մէզ հէպինի վէ բաթըլիյի Թանըմայըպ տան, միլլէթին Գաթուլիք գըսըր գաթի չօգ Թառալիլ Թաթ վէ մէշադ գաթա Թահամմիլ կիւղար օլտուգ տան սօղրա, սայէյի մէրահիմլայէյի սալթանաթը Սէնիյէտէ Գաթուլիք մէզ հէպին հուգուգուռու տախի բէսմէն Թանըմայըպ, Էրմէնիլէրտէն Թէֆրիգ գըրնարագ պիր հիլէթը միւսթաթիլէյէ իսլաղ պուլըլմուշ վէ տիւն ետտա հէր էհլը բըզըն իւմ վէ տըղուսի տախի պիր մէզ հէպին վէ պիր տէվլէթ Թապի օլմագտան իսլաթէթ օլտուղունտան, պիթէվիլիգիհի Թապալ վէ պիլուլթիի փատիշահի Էրմէնի Գաթուլիք միլլէթը աճիղանէմիլ իբի սինէտէ նայիլ վէ մալիգ օլմագ մէրէտէթինն շիւքրանիլէթինի հէր եէվմէտա վէ իշթա իյլէտիքտէն մաատա, իբիսինն ուղըռնա տախի ֆէտայը ճան վէ սէրվէթ իւ սաման իթմէյէ հէր ան հազըր տըր :

Վագաա մուրուրու գէման իլէ տիւնեատէ հիւքիւմէթը բուհանիլէ իլէ հիւքիւմէթը տիւնեվիլէթը պէյնիտէ մուճիպի Թէպլիլէ պիր չօգ մէսլէթը վէ պաղէն միւնաֆէրէթը տախի զուհուր իթմիշ իսէ տէ, էլհալթէթ ու հաղիհի նէ բուհանի հիւքիւմէթ տէվլէթըին հուգուգուռու, վէ նէ տէ տէվլէթը բուհանի հուգուգու Թանըմայըպ իտիւպ, տէվլէթըին հուգուգա տօգուռնուլմատըգա, մէզ հէպինէ, վէ մէզ հէպինէ քէպալիք հուգուգա տօգուռնուլմատըգա տէվլէթէ պիլ մուգապլէ լայէթ վէ հիւքիւմէթ կէօսթէրիպ պու լիէ սաա տայիմա սապիթ գալարագ էլիլ լիպտան լիլա լիպր պայըր ֆիթուլթը միւ

Թէնէվիլէ հագգընտա զուհուրա կէլէն մէսլէթը տախի, եա գօնգորտաթօ Թապիլ օլունան ահանամէլէր եա զըմէն եա տա սիւրէթ վէ մուգալլէթը սայըրէ իլէ Թէպլիլէ բէպիր օլուպ ֆէրայիլի մէզ հէպինէ իլէ ֆէրայիլի Թէպալիլէթին իթթիֆագ վէ իթթիհաարնա հէր չէնտ հիմմէթ պուլըլարագ, մուվաֆֆագիլէթ հապըլ օլտուղու հէգարան էմալի իլէ միւսալիթ վէ տարը մէտէնիլէթ հասրը ճիհանըն ու մումէն գապուլի օլան պիր գայտէի զիլլէթին տիր :

Պինայէն ալէյհ պիր միւստէթտէն պէրու պէյնէլ միլլէթը աճիղանէմիլ զուհուրա կէլէն շիգագ վէ միւնադաթ պնը պու գապիլտէն օլուպ, ֆըրգայի մալիւմ կիւյա հուգուգուտէվլէթի իլթիլամ իթալի հալտէ հուգուգու մէզ հէպինէ բայիմալ իթմէթտէ օլտուղունտան, պալատէ մէզ քիւր հէր տէվլէթ վէ հէր մէմալթտէ մէրի վէ ճարի օլան էսաթըն պիրինի ճէրհ իթմիշ, վէ պիլլէր իսէ իբիսինն տախի գապուլ վէ ինֆագինէ Թալիպ վէ իսայիլէր օլտուղուն մուղտան Թարիգի մէշուլիլէթտէն գէրրէ գաաար խուրդա իթմէթիլմիլ ալիքտար օլտուգտան մաատա, պուռնտան գըրգ սէնէ ադտէմ պու մագուլէ միւնադաթըն իլ ու էոէրի մէյտանտա օլմայան պիր վագըլթտա, տէվլէթը Ալիյէնն գապուլ վէ իթթիպագաթ վէ մուաֆիլթէ մագար պուլըլարագ Գաթուլիք մէզ հէպին մահա Բաբանըն իրասթըր բուհանիլէյի միւսթագիլէսինի Թանըմայտան իպարէթ օլտուղու ալիքտար օլուպ, տէվլէթին Թանըմըլ օլտուղու Գաթուլիք մէզ հէպին շիւպիսի տէօրթ բիսգոգոս իլէ Ալիլէթին 1870 յունվար 25 տէ եանի գըրգ սէնէ սօղրա իճատ իթտիլլէրի, վէ եալընըգընտիլլէրին Թանըմըլ օլ սալթէ գաթուլիք մէզ հէպին տէյիլ իտի :

Հաթթա Բում, Էրմէնի վէ Բրօ. Թէսթան Թէպալլէրինտէն ֆէրգիլմիլ անճագ պու Բաբա մատտէսի օլուպ պուռնա ֆըրգայի մալիւմէ Թէ

բաֆընտան Թարի օլան ճիւզիլ վէ քիւլի հէր Թաարիլը վէ հէր գաատա ինտիմիլտէ տէյիլ եալընըլ մէզ հէպիլիլ, իլլա սայէյի սալթանաթը Սէնիլէտէ տիւնեա տէմ մուվաճէհէսինաէ Գաթուլիլլէ ինայէթ վէ իշտան վէ պա խաթթը շէրիֆ միւքէրէրէն Թէէմին պուլըլարան հուգուգու միլլէթիլ պիր գաատ վէ Թէարբուգ աատ իտիւպ բէտտ ու ճէրհին տէ սապիթ պուլըլմամը, հազը մէշուլիլէթտէ սապիթ պուլըլմամագ տըր :

Շու սըրաուա մաթպուռու մուֆաիլխամ վէ մուաղաթըմըլ օլան սալթանաթը Սէնիլէնն, մուհաֆաղա վէ ինֆագը հուգուգու հիւքրանիլլէրի պապընտա հէր նէ մաթուպու ալիլլէրի օլուպ, էինէ օլ սայէյի իհտանվայէյի ալիլլէրինտէն մագար վէ մուվաֆագ օլտուղուն մուգ իթթիպագաթ վէ մուաֆիլթը մէզ հէպինէ միլ իլէ քիւմիլէն իթթիֆագ իտէպիլլէր օլտուղունտան, շու խուսուստա կէրէք տէվլէթէ հէր նէ էմր ու իքատէ պուլըլարա վէ կէրէք լուլթէն պիր վէտթէթը աճիղանէմիլ տախի Թալլէպ օլունտա ապալէն ճէտալին մէշուլլէթ մուխալլագ պուլըլտուղունմուլ շիմէյի մէշուլլէթի սաաագաթ կիւղարի վէ ուպուլտիլթը միւտէլլէթմիլ միւգթէգաթընճա, հէր ան էսպապը իսթիհապինէ հազըր վէ ամատէ օլաճապըմըլ պի իշթիպաճ տըր :

Հաթթա պուռնտան պիր իբի սէնէ ադտէմինէ կէլինճէյէտէք ֆըրգայը մալիւմէ տահապը տախի պնը հալտէ օլուպ, կէրէք բիսգոգոս վէ կէրէք բաթըրի ինթիլտալ վէ կէրէք նիլու մաթը սայիլլէր բուհանիլէ հագգընտա Բաբա հաղիլթիլլէրի ճանիպինտէն վէրիլէն Թալիմաթը էլ եէվմ ֆըրգայը մէզ քիւլլէ տախիլ օլան բիսգոգոլար վէ բուհապնըր տէ իմդալլէրի վէ չօգարը եէմիլլէրի իլէ տախի գապուլ իթմիշ իբէն, Ալիլթանէյէ ալտէթլէրինտէն մալիւմ օլան պապը էսպապը ճէֆաանիլլէյէ մէսինի, գապուլ վէ եէմիլլէրինտէն բուճու ի

տիււայ, տախիլէն վէ խարիճէն ինտէլ տիււէլը մուսաղլամայը իւրորա մու- էպպէտէն մուէյիտ վէ միւսպիթ օլան հուգուգու սալթանաթը Սէնիէյէ կէօյա պիր խալէլ կէլիեօր, վէ մուհա- ֆազասընա կիւյա քէնտիլէրի մէմուր օլույօր տաֆասթալարը իլէ պիր թա- գըմ իտտապը վահիէ վէ սլաթըլէյէ գըլամ իտիւպ, Բաբանըն պիլճիւմէ Գաթօլիքիք հագգընտա մուայէէն օ- լան հուգուգու ումումիէյի բու- հանիէսինի ինքեար իթտիքտէն մա- ատա, տէօրթ բիսգոպոս վէ պիր գաչ բաբաս պու հիւքիւմէթի քէնտիլէ- րինէ թախսիա իտիւպ քէնտի պաշլա- րընա պիր քիլիսէ եանի պիր ճէմա- աթ թէշ քիլինէ, վէ տէյիլ Բաբասան թալիմաթը բուհանիէ տըմայա իլլա Բաբայա բուհանի թալիմաթ վէրմէ- յէ վէ հիւքիւմէթի բուհանիէսինէ հուտուտ կէօթէրմէյէ գըլամ իլլէ տիլէր: Քէնտիլէրի հէր նէ իթիգաթ- տա պուլունուրլար իսէ պուլունուր- լար, պիլլէրին իլիշէճէյի պիր մատտէ օլմայըպ, ֆագաթ տախիլ օլտուղու- մուլ ումում Գաթօլիք ճէմաթըն պիր ֆէրտի, նէ Բաբալարնէ պին պէշ եիւզտէն միւթէճալուգ բիսգոպոսլար վէ միլիօնլար իլէ բէհապինին հիչ պի- րի պուլնլարը գապուլ իթմէտիլինտէն պիլլէրինտէ տիւնեատա էմապի օլ- մայան էօյլէ պիր ճէօմաթը մուսաղ- զամայը թէրը իտիպ տէ, տէօրթ տէր- պէտէր բիսգոպոս իլէ օթուգ գըրգ- եօլտուգ բաբասըն արգասընտան կիթ- մէսի մուհալ գապիլինտէն օլուպ, շէրան վէ գանուկէն տախի միւմքին օլամաղ: Պիլլէր վէ պիլճիւմէ Գա- թօլիքիք կաթոլիկէ վէ առաքելական քիլիսէտէն պաշգա քիլիսէ թանը- մայըպ, պին պէշ եիւզ բիսգոպոստան պըրըմը տէօրթ բիսգոպոստան վէ իքի միլիօն բուհապանտան պըրըմը գըրգ- բաբասըն արգասընտան կիտէմէյիլ:

Խսուտուսա քի, Բաբա հաղթէթլէ- րի տախի բէք չօգ սապը իւ թէհամ- միւլտէն օղրա պուլնտան իւչ տէօրթ մահագտէմ ճիւմէսինէ պիլլէր շարթ- նամէ կէօնտէրիպ հիւքիւմէթի բու-

հանիլէմի թանըմըսընը, թանըր- սանը պու վարագայը իմգա իտին, թանըմաղսանը պէնտէ սիպի Գաթօ- լիք թանըմայաճաղըմ տէյի պէյան իթտիքտէ, պուլնլար մէքիւզ վարա- գալարը ալըպ, քիմի բէտտ, քիմի ճէրհ վէ քիմի շագգ իտիւպ, կէթի- րէնին եիւզիւնէ ֆրլաթտըգլարըն- տան, Բաբա տախի հայիգ օլտուղու- հաղթէթը իսա վէքեալէթի իլէ, պուլն- լարը քիլիսէտէն եանի Գաթօլիք ճէօ- մաթը իթթիհատընտան իլրաճ իլ- լէյիպ միւթէլիլ (շիլմաթիք) կիլու- հինտէն օլտուգլարընը հիւքիւմէ գա- թի իլէ պէյան իլլէտի:

Իմտի նասլ քի տիւնեա ալէմ մու- վաճէհէսինտէ Բուճ, Էրմէնի, վէ Բը- րօթէսթան միլլէթլէրի Գաթօլիք տէ- յիլ տիր պուլնլարտա այնը տէրէճէ- տէ Գաթօլիք տէյիլլէր տիր, վէ պիր ճէօմաթ հագգընտա քիլիսէ բէյիսի պիր քէրէ միւթէլիլ հիւքիւմէնիւ վէր- տիլքտէն ոօղրա, թէքըար պիր տահա հիւքիւմէնիւ կէրի ալտըլը նամէհհուտ վէ պի էմասլ տըր:

Շու հալտէ կէրէք մէգհէպճէ վէ կէրէք տէվլէթճէ գաթօլիքիք հու- գուգու վէ իմթիեաղաթը միւճէրրէթ նուրէթտէ պիլլիմ հագգըմը օլուպ, պուլնա ճիւղի վէ քիւլիւ հէր թա- արիւզ հուգուգու մէգհէպլէ վէ մէտէնիեթիմիլտէն իտգաթ ատտ օ- լունաճաղընտան, հիւսնիւլիլղամըլա շու հալին գապուլի ատէմիւլիմքեան գապիլինտէն օլմասը իլէ, տայիմա տալմաճը օլաճաղըմը վէ ատալէթի սէնիլէտէն հագգըմըլը արայաճաղը- մը վէ քեամիլէն էտինէճէյիմիլ պէ- տիհի տիր:

Պու ճիւմէ միւգթէգայը ատապ վէ խալիսէթ, պիլլէր խասմիմիլ օ- լան ֆրգայը մալիւմէի պիլ մուգա- պէլէ շէթմ վէ իթթիքալէր իլէ թէլիլ իթմէյուպ, քէնտիլէրինի միւթէպէր ղէվաթ վէ ըստըգայը թէպաատան պիլիպ, ֆագաթ Գաթօլիք թանը- մայըլ, վէ թանըյամայըլ, վէ տէյիլ եալընըլ պիլ իլլա պիւթիւն տիւնեա ալէմ Բուճ, Էրմէնի, վէ բրօթէս-

թանլար տախի քէնտիլէրինի շու- հալտէ գաթօլիք թանըմաղ, վէ պու- իտտաա գալլը միւճէրրէտէրինտէ գալըր:

Իմտի պիլլէրին տէօրթ եիւզ մի- լիօն իրիսթիեանըն իթիգատընը բայ մալ իտէրէք, տէօրթ վիսգոպոս, գըրգ բաբաղ, վէ եէտի սէքիլ եիւզ ալսամա թապի օլամայաճաղըմըլ աշի- քեար տըր:

Վէ իշպու պահսըմըլըն եանի պուլն- լարըն Գաթօլիք օլմամասը պահսընըն քէմալը սըհէթի, գաթօլիք վէ զայրը գաթօլիք հէր իրիսթիեան ճէ- մաթընըն շէհատէթի իլէ միւսպիթ օլտուղընտան մաատա, հէր տէվլէթ վէ հէր ճէմիլէթին պագաթը, հուգուգու- բուհանիլէ վէ ճիւմանիլէ իթթիքա- գը էսաօընա մէնուլ պուլունտըլըն- տան նէգտը տէվլէթի ալլիտէ, վէ պէյն էլ ահալի տախի, պիլլէր կիպի պուլ իքի աասըն իթթիքագընա սայ ու իգ տամ իտէն մի սատըգ վէ ետիպ թէպաա տըր, եօղսա մէղհէպինի թէքը վէ կիւեա պիր հուգուգ իլթի- զամը իլէ, իքի մէպտէնիլ պիլլինի օ պի- րինէ տիւշիւրէրէք էպէտի իթիքա- զաթ գաբուլարը քիւշատ իտէնիլէր մի սատըգ վէ ետիպալի:

Լաքին պու մատտէ պաղը մէրթէ- պէ թաֆսիլաթա միւհթաճ տըր, հալ պու քի պէտաեթինտէն մէգալէյէ կիլիշմէք բէք ուզուն օլաճաղընտան, պու տէֆալըգ օրթա եէրինտէն պաշ- արըլ:

Պէյն էլ միլլէթ գուհուրա կէլէն միւնաղաթըն նէ գատար եիւզ սէ- նէլիք շէյ օլտուղու վէ նէ եիւզտէն հասըլ օլտուղու ճիւմէյէ մալիւմ տիւր. Լաքին պու պապտէ բէք չօք հարմանլար սալթուլտուգտան ոօնրա, շու ոօն վագէթլարտա բաբա հագ- րէթլէրի ճսնիպլինտէն վարիտ օլան լէվրա-րո- պօլլասընտա թէճէսսիւմ իթմիլ ղտուղընտան, անտէն պահո իտէլի: Բէվրա-րո- պօլլասը շիմիլէ- տէք բաբալար թէրաֆընտան ումում քիլիսէլէրէ կէօնտէրիլէն սայըր պին- լէրճէ գիտտէ պօլլալարըն պիլի տիր:

Պոլ լեֆեր-րոս պօլլապընը տախի մերգուման տեօրթ փիսգոպոս վէ պիլ ճիւմէ բաբապար, ումումէն գապուլ իթմիշէր տիր, շիմտի գապուլէրինի ինքեար իթմէքտէ իսէլէր տէ, գապուլէրի քիւթիւպտա մուգայեէտ տիր. լաքին պահսըմըզ պունտատա տէյիլտիր:

Ռեֆեր-րոս պօլլապըն տին մատտէսի տէյիլ տիր, պիզ տէ պէօյլէ իգրար ի տէրիզ, լաքին սատատա պունտատա տէյիլ տիր:

Շարգ ֆըրգասը տէր, քի մատամ քի լեֆեր-րոս տին մատտէսի տէյիլ տիր, պիզ օնու գապուլ իթմէյէ մէճ պուր տէյիլիզ. իշթէ սատատ վէ էն պէօյիւք հիւլէլէրի պունտա տըր:

Պիզ վէ թէքրար տէրիզ, լեֆեր-րոս տին մատտէսի տէյիլ տիր, պիր բուհանի քիլիսէ նիզամը տըր, լաքին բաբա ումում քիլիսէյէ նիզամ վէրէ պիլիւր մի վէրէմէզ մի, քիլիսէլէրէ պօլլա եօլլայա պիլիւր մի, եօլլայամազ մը իշթէ տին մատտէսի պու տուր:

Պիզ պիլ ճիւմէ գաթօլիքէր իլէ տէրիզ քի բաբա ումում քիլի սէյէ նիզամ վէրիւր, պու տա միւ սէրրահ տին մատտէսի տիր, անլէր տէր քի բաբա ումում քիլիսէյէ նիզամ վէրէմէզ, իլլա եալընըզ զարպ բաթրիքի տիր, վէ զարպ քիլիսէլէրինէ նիզամ վէրիւր:

Պէօյլէ պիր իտտաա հազրէթի իսա վէքիլինին հագգ թէպա եէ տինտէն ալմըզ օլտուղու հիւքիւմէթը բուհանիյէի միւսթագիլէնին ինքեարը օլտուղունտան ինտ էլ ալէմ տինին տախի ինքեարը տըր:

Ռեֆեր-րոս պօլլապընը տէվլէթ գապուլ իթմէմիշ տէմէք աշիքեար պիր եալան տըր, տէվլէթ եալընըզ պունլարըն իֆթիւրալարընտան նաշը հուգուգու միւքտարէսինէ մուղայիր կէօսթէրալիքէրի պիր իքի մատտէյի գապուլտէն իթմինա իտուպ, անըն ահքեամը բուհանիյէսի քէմաքեան պաքի տիր:

Վէ հուգուգու տէվլէթ մուհաֆազա գըլընորգտան սօղրա ախէր թա

լիմաթը բուհանիյէսինէ տէվլէթին հիւ պիր տէյէճէյի օլամազ:

Բաբանըն պօլլապընը տէվլէթին քեամիլէն գապուլ իթմէմէսի տախի Բաբանըն պիլճիւմէ գաթօլիքէր իւզէրինէ միւսպիթ օլան բուհանի հիւքիւմէթինի թանըմամազ տէյիլ տիր: Գաթօլիք վէ զարպ գաթօլիք հէր տէվլէթ գաթօլիք թէպաալարը իւզէրինէ բաբանըն բուհանի հիւքիւմէթինի թանըմամազտան իթմինա իտէմէզ, վէ պու սէպէպտէն նաշի տիր քի հէր տէվլէթ Բաբանըն սէրպէսթ վէ միւսթագիլ գալմասընը վէ հիւ պիր տէվլէթէ թապի օլմամասընը իսթէր, հալա իթալիա տէվլէթի պիլէ Բօմայը զապթ իթտիլի հալտէ Բաբանըն հիւքիւմէթը բուհանիյէսինին հէր եէրտէ մուհաֆազա օլունմասը իշիւն բարլամէնթտէ գանուէն եաբարազ իլէրուտէ հէր տէվլէթէ թաստիք իթտիւրմէք մէշղուլիլէթինտէ տիր, քի պիզէ պու շարթ իլէ տալի Բօմա իթալիայա գալամայաճազ տըր զիրա էմիլիլէթ օլունուր շէյ տէյիլ տիր: Վէհասըլ բաբալարըն վէլէվ տինեհէվի հիւքիւմէթէր իլէ թէս վիլէյէթ միւհթաճ պաղը իշլէրի տէ օսա թէսվիլէքէլիր օլտու գտան սօղրա արայա կիրէն բաբաղարըն բուհանի հալի նէ օլուր, պունլար բաբալարըն բուհանի հիւքիւմէթինտէն նասըլ գուրթուլապիլիւր, քիմէ բաճի իսէ, պիր էյիճէ տիւշիւնսիւն: (Վէ շու նու տա ունութմայալմ, շարթնա մէի տին, եանի գալանուլիւն եաբամազ եալընըզ տիւղերական ժողովք լարըն վէ քիլիսէ ըէիսլէրինին հագգը օլուպ, էօյլէ յունուար 25 դաւա նուլիւնու կիպի, բաբաղըն պիրինին քէնտի պաշընա պիր դաւանուլիւն եաբալ, իմզա թօքլամասը վէլէվ տօղ բու պիր Դաւանուլիւն տա օլտա, պէօյիւք հէրետիկոսլուք ալամէթի տիր, նասըլքի բատիշանըն սիքքէ ոինէ սիքքէ ուլտուրան վէլէվ սիքքէսի իսալիս վէ թամ սյարտա օլտա եինէ գալպազան տըր չիւնքի սիքքէ պաւմազ հագգը եալընըզ բատիշահ լարըն հագգը տըր:)

Խիւլապը քէլամ, տինեանըն հէր թարաֆընտա հէր տէվլէթ վէ զիր վիւզէրա վիւքէլա նասպ իտէր, վիւքէլա աղ իտէր, լաքին պիր բաբաս եաբամազ, բաբալար տախի բիսգոբոս նասպ իտէր բիսգոբոս աղ իտէր, վէ նէ պիրինէ վէ նէ տէ օ պիլինէ քիմսէ միւտալիլէ իտէմէզ, պու տուր ասըրմըզըն հուգուգու միլէլ ահքեամը քի հէր եէրտէ մէրի վէ միւթէպէր տիր: Պինաէն ալէյհ բիսգոբոս թաստիգ վէ թագտիս իթմէք գաթօլիքիքտէ միւճէրէտ բաբանըն հագգը տըր, Բուլարտա էքիւմէնիք բաթրիքին, վէ էրմէնիլէր տէ կաթողիկոսլարըն, եանի հէր տին տէ էն պէօյիւք բուհանի մէսնէտտալըն:

Տինիմիզէ էն պէօյիւք բուհանի մէսնէտտար բաբա տըր, իմտի բիսգոբոս թաստիգ իթմէք հագգընը պիր կաթողիկոսա վէրիւր վէրմէզ օ քէնտի պիլէճէյի պիր մատտէ օլուպ քիմսէ միւտալիլէ իտէմէզ:

Ինթիխապ մատտէսի, ֆիւրուլաթտան աւտ օլունուպ, վագթ ուզէման իգթիլգասընա կէօրէ պին թիւր լիւզ քաֆէթէ կիրէպիլիւր, լաքին պիւթիւն տինեա ահալիսի պիրինի բիսգոպոս ինթիխապ իթսէ Բաբա թաստիք, վէ թագտիլինէ բուխաթ վէրմէտիքճէ, եանի հագգընա պիրինի վէքիլ իթմէտիքճէ օ միւնթէխապ բիսկոպոս, կէրչէքտէն բիսգոպոս օլամազ: Իմտի օգուլանլարըմըզը թաստի իթմէք իւզըն շու վէճհ իլէ խիւլաա իտէրիզ, մաթպուու մուֆախ իտմըմըզ օլան տէվլէթը Ալիս ատի միւլ իմքեան գապուլինտէն օլարազ վէլէվ Բաբանըն բուհանի հիւքիւմէթինի, Ռեֆերսուրուսու, վէ սայըր բուհանի թալիմաթընը հիւ թանըմաս, վէ պիլգէ սիզ տէ թանըմայըն տէյի էմը իթսէ, պու պիր պաշգա մատտէ օլուպ, մալիւմ օլուն տէօրթ բիսգոպոս իլէ գըրգ էլլի բաբասըն քիլիսէ վէ Գաթօլիքիք մուվաճէհէ սինտէ պուլունուղլարը մահքիւմի միլէթ հիլէթինէ ասլա տօգուլուր եէրի եօգ տուր:

Գաթալու պօլուսնան հաղու գլարն ճիւղէսին տէսմարէսա օլունա լանէթ ալթընտա օլան բիսնպա վէ բաբասլար, եինէ տսի վէ եինէ շիւ միթիդ տիքէր, վէ թէօփպէ խթիլ ֆարա կէլմէտիքճէ պիր տաճա միլէ. թիթիդտէ փիսգոպուրուգ վէ բաբասլար իտէմէղէր :

Ցէվլէթ պիւթիւն քիլիսէլէրի անլէրէ տէ վէրսէ . օ քիլիսէլէր Գաթալիք քիլիսէսի օլամաղ :

Բաբասլարը, տեղապահ բաբասլար տան մէն իթտի . թանրմատըլար . կաթողիկոս քէնտիսի մէն իթտի, թա նրմատըլար . Բաբանըն վէքիլի Բիսնլիմ մէն իթտի թանրմատըլար, նիհայէթ Բաբա քէնտիսի մէն իթտի օնուտա թանրմատըլար . շիլմաթիք տէյի րէս . մէն իլան օլունտուլար, օնու տա թա նրմատըլար, պու բաբասլար վէ բիսգոպուր, պու կիւն Բուսմ վէ Էրմէնի տէ օլսալար, ալթէլ քէլէրի շէօղիլմէ տիքճէ օնլարտատա բաբասլար իտէ մէղէր : Պուսլարըն հէփսի եալան տա սալթ քէնտիլէրի մի կէրէք :

Եթթիք իքի միլլէթտէն միւրէք . քէպ Գաթալիքիցին հիւ պիրի քէն տիլէրնի գապուլ իթմէզ, հիւ պիրի քիլիսէլէրիմէ ալմազ, վէ ալմանի մուղարէքտէն հիւ պիր շէյէլլէրնէ վէրմէղէր :

Պիլտէ քի բաբասլար, իքի եիւզ էլի միլիօն Գաթալիքին հէր քիլիսէ . օնտէ բաբաս տըր քիսգոպուրմուզ անլէրտէ տէ բիսգոպուր տուր, վէ պատրիարքընգ պատրիարք :

Էօլէպէքիլէր մուլապգաթէն մա. վիք օլտուգլարը, պիր էքի քիլիսէտէն պաշգա հիւ պիր մահալտէ իճրայը խըրմաթըր քուհանլիէ իտէմէղէր : Պու մուտուր էօլլէ իլէ մէզհէպճէ կաթոզիլէ վէ պուսթէլիան եկէղէյի, պու միլլէր տէվլէթճէ թանրլան գա. թուլիք մէզհէպի . Բաբայը պին պէշ եիւզտէն միւթէճափուզ պէր հայաթ բիւզոպուրըր իքի միլիօն ուզղափառ բաբասլարը թէքը իսիւպ իքի եիւզ էլի միլիօն տինտարանտան այրը. լարադ պուսլարըն ալթասընտան մը

կիտէճէյիլ, ետիստ պուսլար մը Գա. թուլիք օլունպա, Բաբասլար, բիսգոպուր տուր բոլորըլար շիլմաթիք օլամազ :

Իմթի իթիգալթընգ պու տուր քի շու մէսէլէտէ նէ տէվլէթին գէրէ գատար պիլ հապգը, նէ տէ մէզհէպին գէրէ գատար մատուր վէ մանէ. վի պիր հապգը գայ օլապիլիպ, բու հանիճէ գայ օլապ մահա քէնտիլէրի վէ թէվապիլէրի օլամազ սըր, վէ տաճա փողբուտու շիմտիտէն գայ օլ մուշ պիլթմիլլէր տիր : Էմանէթ գալ ուրն պու վարադա օղույանլարընգըն եէտինտէ, վէ վազթը մէրհունու. տա պու սէօղլէրիմիլ չըգմաղսա, ալ լէմ մուլաճէհէսինտէ եիւզիւմիւզէ վուրսունլար :

29 դեկտ. 1870

Ապօն-Լարընդան պիրի

Էլհալէթիւ հապիհի Ասիթանէտէ պուսլունան ֆիլտանի միլլէթի փիս գոպուտ ֆաղիլէթիւ Մօն . Հին տի հաղլէթիլէրի հապգընտա պուս. տան չէնտ կիւն ագտէմ Մէճմուլըր Հալափիսին եաղտըր պահսքիւլլէն ալաճիֆտէն իպարէթ օլունպ, պու պապաթ պէյնէլ միլլէթ վուզու պու. լան մահաղանլիլէթին տէֆու բէֆ օ. մալըր գրմնընտա քէյֆիլէթի հալին ի. լանընա մուպաշըրէթ գըլընարադ, միւշարիլէյի փիսկոպոս հաղլէթիլէրի. նին մուխալիֆ թէրաֆըլլէ պու կէ. նա հիւ պիր իթթիլաթը օլմալորգտան մատա էօթէտէն պէրու Գաթալիք մէզհէպի հապգընտա փէրվէրտէ օ. տուրը իթիգաթը աշիքեար իթմէք էֆքէլըր իսպիլիլէսի իլէ Ղալաթալա քէպին Տօմէնիքեան թապիր օլունան լաթին րէհապիլի մանաթըրընտա ի. գամէթ իթմէյի միւրաճաճ ապտ իթմիլ, վէ հաթթա մուսայիլէյին Բօմալա իքէն քիլիսէյի շէրիֆ հապ. գընտա իպրազ քըպ օ. սալադաթ,

վէ լայէլթիլիք մատտէսինտէ տալի սայ վէ շայրէթ իթմիլ օլտուղու մէսմուլմիլ օլմուշ տուր :

Քէյֆիլէթի հալին թահգիլի գըմ նընտա ալղիւկէշ օլան ղէվաթըն մա. հալը մէզքիւրտէ իգամէթ իտէն փիս գոպուտ մուսայիլէյի միւրաճաթ իտէպիլէճէ կի մէրճու տուր :

ԹԵԼԵԿՐԱՖԻՅԷ

Բրուսիա թէլէգրաֆ հալատիպէրի :

Վերսայլ 8 քեանունի սանի

Թօիլարըմըրն էն գուվլէթու վէ ճէսամէթիլլէրի իլէ կէճէ վազթի նէֆսը Բարիս շէհրինի թօփա թու. տուր :

(Մօնրուժ) գալէսինն գըշալէրի աթէշ ալըպ սապահա գատար եան. մադտա իտի, շէհըր հալին տօքու. ղունտա հալա փէք սէլլի օլտուղու ճիհէթիլէ աթէշի մէզքիւր պիր ազ թէպին օլունտու պիլիմ աթէշի միլլէ գարըր տիւշմէն թարաֆըն տան եալընը պաղը մահալլէրտէն մուգապէլէ օլունտու, պու մուհա. րէպէտէ թէլէֆաթըմըր եալընը 25 նէֆէրտէն իպարէթ օլունպ մահը հա. լին տօքուզսնտա օլան թէլէֆաթը մըղըն հիւ էհէմիլլէթի եօգ տուր : Վանսօմ շէհրի իւզէրինտէն իլէրիւլէ. մէքտէ օլան օլտուլարըմըր մահը հա. լին սէրիլինտէ պէյիւք պիր մուհա. րէպէ իթմէքսիլիլ (Սէն գալէ) նամ մահալըն էօթէ թարաֆընա վալ օ. տուլար :

Վիէննա 10 քեանունի սանի

Լօնտրատա ալտը մուգարըր օ. լան գօնֆէրանտա էվէլ էմիրտէ մուահիտաթըն շէրաթիլին իսլէլ կէլմէք գաղիլէսին տըգաթ վէ ի. թինա օլունաճադ, շայէթ 1856 ահա. նամէսինն թալաթիլի վէ եալադ :

Թէպախի թէքիֆ օլունուղու հաւ տէ պու խուսուսա մուհիանէի մէզ քիւրէ իլէ մուհայ յէտ օլուն պուն տան հիստէմէնտ օլան տէվիթիւրին ահմանմէի մէզքիւրէնին թաաաիլ վէ թէպախի միւզաքէրաթընտա աիւվէլը միւզայիտէի միւզարիլէհիւմիւն հու գոգու տաիի վիգայէ օլունու պ իք պու թաաաիլաթըն եալընը պիր թա րաֆա հասըր օլունմայաճաղի աիւվէ լը միւզարալէհիւմիւն թէտապիր ա գըքանէլէրինտէն պէրլէնմէքաէ օլուն զունու Գօրէ սըօնտանս Վարէն եաղըրօր

Փրանսըզ թէլէզրաֆ հավատիրտէրի
Պօրաօ 10 քեանուէնի սանի

Այժի իւլ պէյան հավատիր Շարգ օրաուսունտան աիւլ իլէտիք Բուժմօն 9 քեանուէնի սանի կիճէ :

Մուհարէպէ սաաթ 7 դարարարընտա խիթամ պուլտու զալէպէմիլին նէ րա տէլէրտէ օլունուղունու կիճէ վազթը օլմասը իլէ քէշֆ իտէմէմէքաէիլ մէզ քիւր օրաուսունուղուն պաշ գօմանտա նը ճէնէրալ Գօնշ թարաֆընտան մու հարէպէ օլունան մէյտանըն վէ սայիր իշար օլունան քեաֆֆէի մահալլէրին զապթ օլունուղու պէյան օլունմուշ տուր :

(Վիլէ Բուքէլ) նամ մահալէաշաւըն Փրանսա եաշաւըն ճիւմհուրլիլէթ սէ տալէր իլէ զապթ օլունուղու :

(Գուրիէ տ'Օրիանա մախուու թէ լէզրաֆ) :

Մարսիլէա 10 քեանուէնի սանի

Շէհըր հալին սօգուղունտա Բուժ մօն ճիւլարընտա ճէնարալ Գօնշըն թահթը գօմանտաւընտա պուլունան Փրանսըզ աաքիլի թարաֆընտան պիր զալէպէի աղիմէ վուգու պուլ տու :

Ենվմը մէզքիւրտէ մէյտանը մու

հարէպէ քեամիլէն Փրանսըզարըն զապթարընտ կէշտի :

Մու հարէպէյէ պաշլանմաղտան էվ վէլ կէօսթէրիլէն մէվգի Փրանսըզա րըն թարաֆընտան զապթ օլունուղու Մօնիլիար իլէ Պէքթօն մէյանընտա օ լան վէ մէվգիլի մէզքիւրէնին շանաի թարը մէսապէսինտէ պուլունան (Վի լէրուքուէլ) նամ մահալ եաշաւըն Փր անտա , եաշաւըն ճիւմհուրլիլէթ սէ տալէր իլէ տիւշմէն եէտիլտէն ալըն տը :

Անտոնեան թարիգաթընտան ֆա զիլէթիւ Անճարալէեան Արտէն Գերա պայծաւըն հաշմէթիւ Բաբա հաղ րէթէրինէ խիթապէն 1870 նոյեմբեր 19 թարիլի իլէ միւվէրրէիս եաղտըր պիր գըթա մէքթուպին թէրճիւմէսի այրը պիր իլանմալէ իլէ պունտան ճէնտ կիւն ագտէմ թապ ու նէշը օլ տուղունտա Գաթուրլէր թարաֆըն տան հիւսնիւ գապուլլիլէթ պուլտու զու միսիլիւ հէր շէյէ մանա վէրմէ յէ մունթաղըր պուլունան մուխա լիֆ կիրուհի թարաֆընտան առէմի գապուլլիլէթ կէօսթէրիլիպ , մէզքիւր մէքթուպուն թարիլիլին սէհֆէն վտղ օլունմաւըրը եա եաբմա , վէ եախօտ էսկի պիր շէյ տիր կիպի պահալարա պայիս օլունպ , պու տէֆա թէքրարէն նէշրինէ , վէ թարիլի մէքթուպուն տաիլի վտղ օլունմաւընտա մէճպուրի յէթ հասըլ օլմուշ տուր :

ՂԱԻՏՈՒՅԵԹԻՓԻ ՓԷՏԵՐ

Վազթը հալին միւթէնէվիլի իւլ զուհուր զայիլ իւլ զայէ աճըր վէ միւշքիլ վուգուլաթարը եիւղիւն տէն Ջաթը շէրաֆէթսիմլէրինին միւ քէտուէր վէ ինճինմիշ գալպինիգէ եաղլաշըրմ թէօվալէքեար վէ մահ ճուպ պիր եիւրէք իլէ :

Թէօվալէքար պիր Էրէրէ իլէ : Շայէթ պիլմէյէրէք տաիլի Ջաթը շէրաֆէթ

սիմաթլէրինին բէտէրանի գալպինէ սէպէպը եաա վէ ֆիլան օլմուշ խէմ :

Մահճուպիլի Էրէրէ իլէ : Վէ պու տա թարիգաւաշարըմ պուլունան իւրմէնի Անտոնեան կրօնաւորարընըն հարաքէ թի սէպէպինէ , էջլէ պիր հարէքէթ քիւնէ գըտար զիլաաէ ճէրհ օլունուպ աղլանտա քեաֆի ալէիլ տիր : հաշան քի հաղրէթի իոա էֆէնաիմիգին վէքի լիլին վէ ումումուն քէտէրինին սէսինէ էվաւաճա վէ ալապ կէօնիւլ իլէ պիր իթաաթ իաղուղ օլունմալթաթ , հէր պիր եարայա շիֆա վէ տէվա վէրիլէպի լիլ իտի :

Ղուտսիլէթիւ բէտէր . իսթէրի տիմէֆիլէօմիլմիւ քեամիլէնպուր պաթ իթմէք անլէրին (Անթօնիլարըն) սողրու եօլա տէօնմէլէրի , վէ պու անէ տէկին Ջաթը շէրաֆէթսիմաթ լէրինին բէտէրանի գալպինի պէտ պաիլթանէ միւքէտուէր իլէմիշ , վէ հալա միւքէտուէր իթմէքտէ օլունուղ արընտ մուգապլէ թէտէլիսինէ միւ ճիպ օլմալարը իլին :

Բուղու շէպ ճէշմիւմ եաշ իլէ տօլու անլէրին (Անթօնիլարըն) թէօվալէ վէ իսթիգֆարէ կէլմէլէրիլիլին վալիտէ թուլաշ լէքէօլիլ Պիքիր Մարիամա նիյաղըմ իլէ պէրապէր Ջաթը շէրա ֆէթսիմաթլէրինին բէտէրանի շէֆ գաթընը տիր թէմէննի իտէրիմ , շէյլէ քի Հազգ Թաալա հաղրէթլէրի նին մէրհամէթինի վէ Բուհուլգուտ սուն հայաթպաղշ նուրունու պէնիմ վէ անլէրին (Անթօնիլարըն) իւզէրինէ տալէթ իտէսինիլ :

Նիհայէթ քէմալը սըտգ ու սատո գաթ իլէ Ջաթը շէրաֆէթսիմաթլէ րինին խաքիբայինի պուս իտիւպ , բէ տէրանէ վէ բէսուլանէ աղիլ օրհնու թիւնուղունուղ տիլէյէրէք Ջաթը շէ րաֆէթսիմաթլէրինին էօմիլէնէ թէ սէլի օլմագըգ շէրէֆի իլէ իֆթիխար իտէրիմ :

Էտնա սատըգ , գուլունուղ վէ միւ վէտտէթիւ էվաւորնըգ :

Էրմէնի արարողութիւնունտա Թարա սիո սէրբիսգորոսու :

19 նոյեմ. 1870

(ԻՄՁԱ) Հ. Արսէն

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Պէջիգա գըրայը հաշմէթլու Լէօթօլտ հազրէթլէրինէ թարաֆը էշրէֆ հազրէթլ փատիշահիտէն պիր գըթա մէրսահ նիշանը Ալիի Օսմանի իթա պուլլուլմուշ տուր :

— Կէշէն տալը կէշէսիգաթը հազրէթլ Սատրազամինին տէվլէթխա նէլէրինտէ պիլ ճիւմլէ վիւքէլայը ֆիլիտամ վէ սիւֆէրայը տուէլը միւթաապէ հազրէթլինէ միւքէմմէլ պիր զիւյաֆէթ քէշիտէ պուլլուլմուշ տուր :

— Մալիյէ նազըրը տէվլէթլու ֆալլը Մուսթաֆա բաշա հազրէթլէրի սայ վէ դայրէթլէրի իլէ Ալիզիէ նա մը իլէ թէսալվուր օլունան գուլմառնէանըն ընդմէն թաստիգինի հալի պուլ տէֆա թարաֆը էշրէֆը հազրէթլ փատիշահիտէն իրատէի սէնիյէ շէրէֆ սուտուր պուլլուլմուշ օլտուղու իշիտիլմիշ տիր :

ՄԻԻԹԷՆԷՎԻՅԷ

Լա Գօրրէսըօնտանս տը Ժէնէվնամ զապէթանըն մահը սապըգ 29 թարի խինտէ էազտըղընա նազարէն Ռօմա շէհրինին իթալիա տէվլէթի թալրաֆընտան զապթ օլունմառնա գարշը Զիլիշէրիա ահալլիսի այրը այրը շէհրիլէրտէն օլարագ պու. անէ տէկին 31 գըթա բըթթէսթօնամէ նէշը ու իւլան իթմիշ, վէ Գաթուլիքլին բայթախթը օլան շէհրի մէգքիւրիւն հաշմէթլու Բաբա հազրէթլէրինէ իատէսինի մաթլուպ իթմիշ տիր :

— Գէզալիք Ալէմանէա մէմալիքինտէ քեաֆֆէյի փիսգոպոսանըն, ըհհապինին, վէ տինտարանը միւթէ հայիզանըն պիլ իթթիֆագ ահալլի իլէ Ռօմանըն խէլաս օլմասընը Ալէմանէա հիւքիւմտարանընտան մաթլուպ իթաթլէրինի ըհսմէն զապէթալէր նէշը իթմիշ տիր :

— Սահիհ մահալտէն պտըղըմըղ մալլամաթա պինայէն Գաթուլիք տէվլէթլէրին պուլ արալըգ հաշմէթլու Բաբա հազրէթլէրի իլէ միւլազաթ իթմիշ օլտուղու ըլմալ յէթէն սէօլէնմէքտէ իտի : Թօրիա զապէթալէրինտէ գըրաթ օլունտուղունա նազարէն, հիւքիւմէթի մուլայիլէյհին աուաքիւրի պիր միլիօն եիւզ էլլի իքի պինէ պալիզ օլունպ. պուլլարտան սոգուզ եիւզ եիրմի իւզ պինի աաքիւրի նիլապիյէ, վէ իքի եիւզ եիրմի սոգուզ պինի տէ Գազաք իսէ տէ, Պալթիք Լէհ, վէ Գալգաս էյալէթլէրինտէ մուհարէպէ զուհուրինտէ քիֆայէթ իտէճէք տէրէճէտէ գուլվէյի աաքիւրիյին լաղըմ իտէճէյինի քէֆշ իթաթիլինտէն պալատէ զիքը օլունան էսամէտէն մաատա հէր թարաֆտան տիկէր աաքիւր թօլլամազա էմիրէր կէօնտէրմիշ վէ Գաշնարով թապիր օլունան ալայ օֆֆիսիալարընտան պիրի պիր նէվի պարուլթ իճատ իտիպ տէնիլ վէ չայ ալթլարընտա պուլլունան տիվար, վէ սայիր քէպիր թաշլարը հալայա աթմըշ վէ թէճրիւպէսի տախի վօլշօլ թապիր օլունան նէհրի քէպիրտէ իճրա վէ թէաճիւպի մուճիպ օլմուշ տուր :

— Մանէէսթէր Էիզամինը նամ ինկիլիզ զապէթատէ միւշատտէ օլունա վէճհ իւղրէ ինկիլթէրա հիւքիւմէթի թէտարիքտէ պուլլունա մագ էֆքեարը իլէ ճիպրալթարա վէ Մալթա ճէգիրէսինէ միւհիմմաթը հարալիյէ իրսալ, վէ մուհարէպէ զուհուրինտէ սէֆայինէ իգթիզա ի, տէն քեաֆֆէյի լէվազիմաթըն թէտարիքինէ մուպաշըրէթ էյլէմէքտէ տիր :

— Րուսիա իմբէրաթօրու թարաֆընտան միւթէպէր պիր զաթըն Րօմայա իրսալ վէ մուլայիլէյհին տախի լէթլէրին պուլ արալըգ հաշմէթլու Բաբա հազրէթլէրի իլէ միւլազաթ իթմիշ օլտուղու ըլմալ յէթէն սէօլէնմէքտէ իտի : Թօրիա զապէթալէրինտէ գըրաթ օլունտուղունա նազարէն, հիւքիւմէթի մուլայիլէյհին աուաքիւրի պիր միլիօն եիւզ էլլի իքի պինէ պալիզ օլունպ. պուլլարտան սոգուզ եիւզ եիրմի իւզ պինի աաքիւրի նիլապիյէ, վէ իքի եիւզ եիրմի սոգուզ պինի տէ Գազաք իսէ տէ, Պալթիք Լէհ, վէ Գալգաս էյալէթլէրինտէ մուհարէպէ զուհուրինտէ քիֆայէթ իտէճէք տէրէճէտէ գուլվէյի աաքիւրիյին լաղըմ իտէճէյինի քէֆշ իթաթիլինտէն պալատէ զիքը օլունան էսամէտէն մաատա հէր թարաֆտան տիկէր աաքիւր թօլլամազա էմիրէր կէօնտէրմիշ վէ Գաշնարով թապիր օլունան ալայ օֆֆիսիալարընտան պիրի պիր նէվի պարուլթ իճատ իտիպ տէնիլ վէ չայ ալթլարընտա պուլլունան տիվար, վէ սայիր քէպիր թաշլարը հալայա աթմըշ վէ թէճրիւպէսի տախի վօլշօլ թապիր օլունան նէհրի քէպիրտէ իճրա վէ թէաճիւպի մուճիպ օլմուշ տուր :

— Մանէէսթէր Էիզամինը նամ ինկիլիզ զապէթատէ միւշատտէ օլունա վէճհ իւղրէ ինկիլթէրա հիւքիւմէթի թէտարիքտէ պուլլունա մագ էֆքեարը իլէ ճիպրալթարա վէ Մալթա ճէգիրէսինէ միւհիմմաթը հարալիյէ իրսալ, վէ մուհարէպէ զուհուրինտէ սէֆայինէ իգթիզա ի, տէն քեաֆֆէյի լէվազիմաթըն թէտարիքինէ մուպաշըրէթ էյլէմէքտէ տիր :

— Րուսիա իմբէրաթօրու թարաֆընտան միւթէպէր պիր զաթըն Րօմայա իրսալ վէ մուլայիլէյհին տախի

հաշմէթլու Բաբա հազրէթլէրի իլէ միւլազաթ իթմիշ օլտուղու ըլմալ յէթէն սէօլէնմէքտէ իտի : Թօրիա թապ սէնէշը օլունան “ Դա, զէթա տէլ Բօթօլո ” նամ զապէթա մահի սապըգ 26 թարիլինտէ մէգքիւր հալաթիսի թաստիգ, վէ իշար տախի իթմիշ տիր քի, մուլայիլէյհ զաթըն իսմի Րանթօֆ օլունպ, հաշմէթլու Բաբա հազրէթլէրի վէ Գալթիսալ Անթօնէլլի իլէ պիր գաշ տէֆա միւլազաթ էյլէտիքտէն սօղրա ֆիօրէնչայա ալտէթ իթմիշ տիր :

Միւթէվէֆա Ազնաուր Սէրուլբէ զատէ Ազնաուր էֆէնտի պիր միւտտէթտէն պէրու միւպթէլա օլտուղու իլլէթտէն ազատէի սէր իտէմէյիպ մահը հալին 30 ունճու տիւնքի չարշամսիլի կիւնիւրու հի փաքինի ճէնապը Հազգա թէսլիմ էյլէմիշ տիր :

Միւթէվէֆայը մուլայիլէյհին ճէնապի պուլ կիւն սաաթ տօգուլտա Պէյօղլունտա Ս. Սատուաճաճին քիլիսէսինէ նագլ օլունաճաղը աղիմ թէէսսիւֆ իլէ պէյան օլունուր :

ՅՕՆՏՕ ՖԻՅՍԹԼՈՐԸ

ՀԱՆԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Գարանսը	30	Թէշրինի սանի	49	13
Այըլտը	31	»	49	11

ՍԱՀԻԳԻ ԻՄԹԻՅՈՂ
ՎԷ ՄԵՍՈՒՂ ՀԱՋԵԹԱ
ՄԻԲԱՅԷԼ ԷԲՍԷՐՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԻՆԷՆՏԻՍԵԱՆ
ՀԱՆԱԹԱ
ՀԱՅՈՑ ԵԿԵԼԵՆՈՑ ՓՈՂՈՑ ԹԻԻ ԴՅ ՎԵՐԻ ՅԱՐԿ

